

Sl. No. :

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions - 23

S-74-Sindhi (T.L.)

No. of Printed Pages - 11

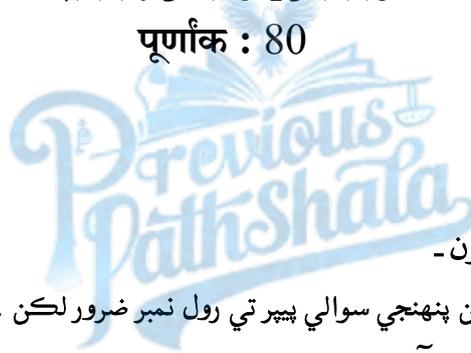
Tear Here

माध्यमिक परीक्षा, 2023
SECONDARY EXAMINATION - 2023

सिन्धी
SINDHI
(Third Language)

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

- شاگردن لاءِ ضروري هدايتون -

- (1) شاگرد سڀ کان پهرين پنهنجي سوالی پيپر تي رول نمبر ضرور لکن .
- (2) سڀني سوال ڪرڻ ضروري آهن .
- (3) هر هڪ سوال جو جواب ڏنل جوابي ڪاپي ۾ لکيو آهي .
- (4) جن سوالن جا جواب ڏنا، ۾ پڇا ويا آهن ، انهن جا جواب گڏ لکڻا آهن .
- (5) سوال جو جواب لکن کان اڳ سوال جو نمبر ضرور لکو .
- (6) هر هڪ سوال جي سامهون مارڪون ڏنل آهن .

- شاگردن لاءِ جڙري هدايتون -

- (1) شاگرد سڀ خاڻا پھريڻ پھيڙي سوڦالي پيپر تي رول نمبر جڙري لکڻي .
- (2) سڀئي سوال ڪرڻ جڙري آھيني .
- (3) هر هڪ سوال جو جواب، ڏنل جوابي ڪاپي ۾ لکڻو آهي .
- (4) جن سوالن جا جواب ڏنا، انهن جا جواب گڏ لکڻا آهن .
- (5) سوال جو جواب لکن کان اڳ سوال جو نمبر جڙري لکو .
- (6) هر هڪ سوال جي سامهون مارڪون ڏنل آهن .

S-74-Sindhi (T.L.)

1209

[Turn over

TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

यहाँ से काटिए

ڪنبد (ا)

[12 × 1 = 12]

.1 (i to xii) هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو-

- (i) ڌڪين لفظن جي معنيٰ لاءِ ڏسبو آهي -
 (ا) مخزن (ب) ڪامڪس
 (س) ڊڪشنري (د) تصويرون
- (ii) باپو جي ۽ روينڊر ناٿ ڪي شردا وچان نالو ڏنو -
 (ا) گرڊيو (ب) راشنڀتا
 (س) مهاتما (د) پنڊت
- (iii) ايشورچندر جي رچنا آهي -
 (ا) سفيد هنس (ب) سفر
 (س) سفر جو ساٿي (د) ملهه
- (iv) پوريندا لفظ جي معنيٰ آهي -
 (ا) ڀڳڙا (ب) ڪاڇا
 (س) بادام (د) ترن جا لڏون
- (v) هر ۽ دل ڳر جي رچنا آهي -
 (ا) قدرت وار (ب) محنت
 (س) گلن جي تدڪري (د) گيتن جا موتي
- (vi) بيوس قدرت وارا چيو آهي -
 (ا) پرتماڪي (ب) انسان ڪي
 (س) مرن ڪي (د) پڪين ڪي
- (vii) ننڍڙي پئسي چيو ___ ڪي
 ادا هي ڪهڙو زمانو آيو آ -
 (ا) زماني (ب) رپي
 (س) آني (د) ناڻي

(viii) ذاتار ته تون پياسبئي مگئا سن م ذاتار لفظن جي معني آهي -

(ا) فقير (ب) بڪاري

(س) مگٽهار (د) مالڪ

(ix) هيءُ انب منو آهي ، ست م صفت آهي -

(ا) هيءُ (ب) انب

(س) منو (د) آهي

(x) عدد واحد جو مثال آهي -

(ا) گاڏي (ب) گاڏا

(س) ريل گاڏيون (د) گاڏيون

(xi) جنس مذڪر جو مثال آهي -

(ا) ملڪا (ب) بادشاهه

(س) راڻي (د) پتراڻي

(xii) برسيچڻ ، اصطلاح جي معني آهي -

(ا) دوکوڏين (ب) ظلم ڪرڻ

(س) برابر تي ڪرڻ (د) سندوڪرڻ

खण्ड - 'अ'

1. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूडियो -

[12 × 1 = 12]

i) डुखियनि लफ़्ज़नि जी माना लाइ डिसिबो आहे -

अ) मैगज़ीन ब) कामिक्स

स) डिक्शनरी द) तस्वीरू

ii) बापूजीअ रविन्द्रनाथ खे श्रद्धा विचां नालो डिनो -

अ) गुरुदेव ब) राष्ट्रपिता

स) महात्मा द) पण्डित

iii) ईश्वर चन्दर जी रचना आहे -

अ) सफेद हंस ब) सफरू

स) सफर जो साथी द) मुल्हु

- iv) 'भोरींडा' लफ़्ज़ जी माना आहे -
 अ) भुगिड़ा ब) खाज़ा
 स) बादाम द) तिरनि जा लड्डूं
- v) हरी दिलगीर जी रचना आहे -
 अ) कुदरत वारा ब) महिनत
 स) गुलनि जी टोकरी द) गीतनि जा मोती
- vi) 'बेवस' कुदरत वारा चयो आहे -
 अ) परमात्मा खे ब) इंसान खे
 स) मिरूंनि खे द) पखियुनि खे
- vii) नंदिडे पैसे चयो ..... खे
 अदा हीअ कहिड़ो ज़मानो आयो आ ।
 अ) जमाने ब) रूपए
 स) आने द) नाणे
- viii) 'डुतार त तूं बिया सभेई मडिणा' सिट में 'डुतार' लफ़्ज़ जी माना आहे -
 अ) फ़कीर ब) भिखारी
 स) मडणहार द) मालिकु
- ix) 'हीउ अम्बु मिठो आहे' । सिट में सिफ़ति आहे -
 अ) हीउ ब) अम्बु
 स) मिठो द) आहे
- x) अददु वाहिदु जो मिसाल आहे -
 अ) गाडी ब) गाडा
 स) रेलगाडियूं द) गाडियूं
- xi) जिंस मुज़कर जो मिसाल आहे -
 अ) मलिका ब) बादशाह
 स) राणी द) पटराणी
- xii) 'बरू मेचणु' इस्तलाह जी माना आहे -
 अ) दोखो डियणु ब) जुल्म करणु
 स) बराबरी करणु द) सिधो करणु

[6 × 1 = 6]

.2 صحیح لفظ چونڊي خال ڀريو۔ (i to vi)

(مسڪين جنم تصغير سفيد هنس، آدمبر جل)

- (i) هڪڙو چانهن جو ڪوپ پنيٽو تنهن لاءِ ڪينرو ڪٽي ڪيو اٿو.
- (ii) _____ جي ڳولها ۾ مهاديو هر روز صبح جو سويل اٿڻ ۽ گهمڻ لڳو.
- (iii) اي سومرا سردار مان _____ اوهانجي محل ماڏيت مان چاڄاڻان؟
- (iv) هيرو _____ نه هارمور ڪم من جي ٻا نٿن تون .
- (v) منهنجو جيون _____ جي ڌارا .
- (vi) ڪنهن به شئي جي ننڍي روپ کي اسم _____ چئجي ٿو.

2. (i خاڻ vi) سही लफज चूडे खाल भरियो -

[6 × 1 = 6]

[मिस्कीनि, जनमु, तसगीरू, सफेदहंस, आडंबरू, जल]

- i) 'हिकिडो चांहि जो कोपु पीभणो, तहिं लाइ केतिरो खणी ..... कयो अथव' ।
- ii) ..... जी गोलहा में महादेवु हर रोज सुबूह जो सवेल उथण ऐं घुमण लगो ।
- iii) 'ए सूमरा सरदार ! मां ..... अव्हांजे महल माडियुनि मां छा ज्ञाणां' ?
- iv) हीरो ..... न हारि, मूर्ख मन जे भाइं तूं ।
- v) मुंहिंजो जीवनु ..... जी धारा ।
- vi) कंहिं बि शइ जे नन्दे रूप खे इस्मु ..... चइजे थो ।

[7 × 1 = 7]

.3 (i to xii) هيٺين سوالن جا جواب هڪ ست ۾ لکو۔

- (i) اشوك جو دوست ڪير هو ۽ ڪي وڃي رهيو هو؟
- (ii) سندري ۽ ڪهڙي ۽ فلم ۾ اداڪار جو رول ادا ڪيو هٿائين؟
- (iii) ننھت چوڇا هيوتہ سس ساهوري ڪي پيدا آثرم ۾ چوي اچون؟
- (iv) سچل سرمست پاڻ لاءِ ڇا چيو آهي؟
- (v) اسانجي ملڪ جا ماڻهو اسرجي وقت ڪنهنجا سلوڪ ڳائين ٿا؟
- (vi) ضمير ڇا ڪي چئبو آهي؟
- (vii) اسم جنس ڇا ڪي چئبو آهي؟ مثال ڏيو؟

[5 × 1 = 5]

هيٺ ڏنل ٽڪري کي ڌيان سان پڙهي سوالن جا جواب لکو۔

*

بهار کي گلابي رت به چون هن مند ۾ گلاب توڙي ٻيا گل چمنن ۾ چڱو ڇهجن ٿو لاهن ٿا . ڪنهنبي باغ ۾ پير باهجي توتہ سن کي تازگي ۽ مخز کي تراوت اچيڏ وڃي . باغن ۾ انهيءَ ڪتوريءَ جهڙي خوشبوءِ تي پوءِ نرا ۽ ٻيا ڪسمن ڪسمن گين اڃيو جهر مر لائين لامن منان پيا لڏن ۽ مٺيون مٺيون لاهيون ائيت پنا لوزن ڄڻ ته عمديءَ مند ۾ اچڻ ڪري سا عينن ٿن جي ساراهه ٿاعت ست مفد ۾ مڪهين به ماڪي لاهي ماڻهن جو وات مٺو ڪرائن شيون ڄڻ ۽ بهار جي گي ٿي سڪا سڪيل هوندي اٿن . بهاري رت ڦڳڻ کان شروع ٿئي شي هن مند جي مر هبا ڪندي هندو هولي مٺائڻا هوليءَ وارن ڏينهن ۾ ڳنهر ۽ گلال انب ۽ ڪيسر جي واهي ڪري نه رڳو گهنين يا پڙن جي پر باراءِ پڻ ۾ هنن جي رونق ۾ پي ٿيو پوي . اهو قدرت جو فائدو آهي ن جڏهن رت يا موسم

وتهدڙ هو هندي آهي تڏهن سڀاويڻ طرودل کي فرحت اينه ۽ آهي

(viii) مهنين ٽڪري جو سرولڪو؟

(ix) بهار کي ڪهڙي رت چون ٿا ؟

(x) لامن تي ڪسرن لڏون ؟

(xi) بهاري مند ڪڏهن شروع ٿئي شي؟

(xii) فرحت لفظ جي معنيٰ ڇا آهي ؟

3. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा जवाब हिक सिट में लिखो -

[7 × 1 = 7]

- i) अशोक जो दोस्तु केरू हो ऐं किये वजी रहियो हो ?
- ii) सुंदरीअ कहिडी फिल्म में अदाकारा जो रोल कयो हुआई ?
- iii) नुहं छो चाहियो त ससु सहरे खे बुढा आश्रम में छडे अचूं ?
- iv) सचल सरमस्त पाण लाइ छा चयो आहे ?
- v) असांजे मुल्क जा माणहूं असुर जे वक्ति कहिंजा सिलोक गाईनि था ?
- vi) जमीरू छा खे चइबो आहे ?
- vii) इस्मु जिन्स छा खे चइबो आहे ? मिसालु डियो ।

* हेठि डिनल टुकिरे खे ध्यान सां पढी सुवालनि जा जवाब लिखो - [5 × 1 = 5]

बहार खे गुलाबी रूति बि चवनि । हिन मुंद में गुलाब तोड़े बिया गुल चमननि में चडो चहचिटो लाइनि था। कहिं बि बाग में पेरू पाइजे थो, त तन खे ताजगी ऐं मगज़ खे तरावत अचियो वजे । बागनि में इन्हीअ खस्तूरीअ जहिडीअ खुशबूड ते भौरा ऐं बिया किस्में-किस्में जीत अचियो झिरिमिरि लाईनि, लामुनि मथां पिया लुडनि ऐं मिठियूं-मिठियूं लातियूं इं पिया लवनि ज़णु त उम्दीअ मुंद में अचण करे साईअ जी साराह था कनि । हिन मुंद में मखियूं बि माखी लाहे माणहनि जो वातु मिठो कराइनि थियूं । ज़णु कि बहार जी अगे ई सुखा सुखियल हूंदी अर्थात बहारी रूति फगुण खां शुरू थिए थी । हिन मुंद जी मरहबा कंदे हिन्दु होली मल्हाईनि था । होलीअ वारनि डींहनि में गिहर ऐं गुलाल, अंबर ऐं केसरि जे वाहिपे करे न रूगो घिटियुनि या पिड़नि जी पर बाज़ारियुनि ऐं हटनि जी रौनक ई बी थियो पवे । इहो कुदरत जो क़ाइदो आहे त जडुंहीं रूति या मौसम वणंदइ हूंदी आहे तडुंहीं सुभावीक तरह दिलि खे फरहत ईदी आहे ।

- viii) मथिएं टुकिरे जो सिरो लिखो ।
 ix) बहार खे कहिडी रूति चवनि था ?
 x) लामुनि ते केरू था लुडनि ?
 xi) बहारी रूति कडुंहीं शुरू थिए थी ?
 xii) 'फरहत' लफ़ज़ जी माना छा आहे ?

ڪنڊ (ب)

खण्ड - 'ब'

[13 × 2 = 26] (4-16) هيٺين سوالن جا جواب اٽڪل 50 لفظن ۾ ڏيو.

(4-16) हेठियनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 50 लफ़जनि में डियो - [13 × 2 = 26]

4. اجبت ڌڻي لپٽي ء جي خالاف جو هو ؟

4. अजीतु डेती लेतीअ जे खिलाफु छो हो ?

5. گوتو ٿا پيچاري واھه ۾ ٻاڻي اچڻ جي آجيان ڪيئن ڪندا سٺا ؟

5. गूठाणा पेजारी वाह में पाणी अचण जी आजियां कीअं कंदा हुआ ?

- پديءَ ڪي پنهنجي پُنت وت واري واري سان چورهڻو پوندو هو؟ .6
6. बुढीअ खे पंहिजे पुटनि वटि वारे-वारे सां छो रहिणो पवंदो हो?
- پارت جي ورهاڱي ۾ سنڌين ڪهڙي قرباني ڏني؟ .7
7. भारत जे विरहाडे में सिंधियुनि कहिड़ी कुर्बानी डिनी?
- ڪتلارام پنهنجي آخري خواهش ڪهڙو ۽ چر بر ڪن ڪهڙي؟ .8
8. कल्लाराम पंहिंजी आखिरी ख्वाहिश कहिड़ी ऐं छो प्रकट कई?
- ائڻ جو آواز بيت ۾ ڊڪايل ڪهڙو سندس ڏند ڏيکاري ٿو؟ .9
9. 'अइट जो आवाज़' बैत में 'दुखायल' कहिड़ो संदेश डिनी आहे?
- ناراين شيام پنهنجي غزل ۾ ڪهڙا ويچار ظاهر ڪيا آهن؟ .10
10. 'नारायण श्याम' पहिंजी गज़ल में कहिड़ा वीचार ज़ाहिर कया आहिनि?
- مرزا قليچ بيگ دنيا ۾ ڄاهت ڪرڻ لاءِ راءِ ڏئي ٿو؟ .11
11. मिर्जा कलीचु बेग दुनिया में छा हथि करण लाइ राइ डिए थो?
- ڪوي گلن جي توڪريءَ ڪي وڻندڙ چو ٿو سمجهي؟ .12
12. कवि गुलनि जी टोकरीअ खे वणंदु छो थो समुझे?
- پهريئن ۽ هاڻي جي ريتي ۾ ڪهڙو تفاوت آهي؟ .13
13. पहिंरी ऐं हाणे जे रूप ऐं में कहिड़ो तफावतु आहे?
- پارت واسي داتا ڪانه ڪهڙو دان ٿا گهرن؟ .14
14. भारतवासी दाता खां कहिड़ो दान था घुरनि?
- ڪن به چئن لفظن جي جنس بدلايو . .15
(ماسي، ڏاڏو، مينهن سس، گهوڙي)
15. किनि बि चइनि लफ़्जनि जी जिन्स बदिलायो -
(ماسي، ڏاڏو، مينهن سس، گهوڙي)
- هيٺين لفظن جو عدد بدلايو۔ .16
چيني، پاڻي، پت، ميزون
16. हेठियनि लफ़्जनि जो अददु बदिलायो -
(چيڻي، پاڻي، پت، ميزون)

19. پروفيسر رام پنجواڻي ۽ ايشور جي سروپ جو ڪهڙي نموني بيان ڪيو آهي؟ سمجهايو [3]

يا

شاعر ارجن شاد پنهنجي غزل مي اجڙيل چمن ڪي ڪيڏ ۽ توناهڻ چاهي؟

19. پروفيسر رام پنجواڻي ۽ ايشور جي سروپ جو ڪهڙي نموني بيان ڪيو آهي؟ سمجهايو [3]

يا

شاگرد ارجن 'شاد' پنهنجي غزل ۾ اڇريل چمن ڪي ڪيڏ ۽ توناهڻ چاهي؟

20. ڪن به ٽن اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو [3]

- (i) ڪيڪو وڪوئيڻ
(ii) پيرن تي بيھڻ
(iii) منهن تڪڻ
(iv) باھ بگڻ تجم ڪوھ ڪوٽڻ
(v) ڪڏهن پريءَ ۾ ت ڪڏهن پاڪرم
(vi) ڏڀري يور ڪي مچر گھڻا

20. ڪي ٻه ٽي اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو [3]

- i) خيخو ويخو ٿيڻ
ii) پيرن تي بيھڻ
iii) منهن تڪڻ
iv) باھ بگڻ تجم ڪوھ ڪوٽڻ
v) ڪڏهن پريءَ ۾ ت ڪڏهن پاڪرم
vi) ڏڀري يور ڪي مچر گھڻا

ڪنڊ (د)

خونڊ - 'د'

21. توهانجي اسڪول ۾ هيمو ڪالا ٿي بليڊان دوس مدها اٿڻ جي رپورٽ تيار ڪريو. [4]

يا

توهانجي اسڪول ۾ شنيوار نويگ ڊي ڪار يڪرم تهت پاشا ڪوشل جي وڪاس جي رپورٽ تيار ڪريو.

21. توهانجي اسڪول ۾ هيمو ڪالا ٿي بليڊان دوس مدها اٿڻ جي رپورٽ تيار ڪريو. [4]

يا

توهانجي اسڪول ۾ شنيوار - 'نو بئگ ڏي' ڪارڻڪرم جي تهت 'ٻاڻا ڪوڻال جي وڪاس' جي رپورٽ تيار ڪريو.

[4] 22. توهان پنهنجي اسڪول جي پرنسپال کي فيس ماف ڪرائڻ لاءِ درخواست لکو.

يا

توهان پنهنجي دوست / ساھيڙي ۽ ڪي پاءُ جي شادي ۽ ۾ اچڻ لاءِ نيند پريو خط لکو.

22. توهان پنهنجي دوست / ساھيڙي ۽ ڪي پاءُ جي شادي ۽ ۾ اچڻ لاءِ نيند پريو خط لکو. [4]

يا

توهان پنهنجي دوست / ساھيڙي ۽ ڪي پاءُ جي شادي ۽ ۾ اچڻ لاءِ نيند پريو خط لکو.

[4] 23. ڪنهن به هڪ وسيلي تي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکو.

(i) اچو ڪي يگ ۾ انٽرنيشنل جي اهميت

(ii) ڪيڏيڏو راجستان ت و تڌو راجستان

(iii) اسانجا اڏوار

(iv) جيڪڏهن مان اسڪول جو پرنسپال هجان!

23. ڪنهن به هڪ وسيلي تي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکو. [4]

i) اڄوڪو युग ۾ انٽرنيٽ جي اهميت

ii) راجستان ت و تڌو راجستان

iii) اسانجا اڏوار

iv) جيڪڏهن مان اسڪول جو پرنسپال هجان!

